

УДК 330.341.1:004:338.2

Поліна ПУЗИРЬОВА

доктор економічних наук, професор,

кафедра смарт-економіки

Київський національний університет технологій та дизайну

Київ, Україна

ЕКОСИСТЕМА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В КОНТЕКСТІ СМАРТЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах розвитку глобальної економіки основною рушійною силою сталого зростання є інновації [1-5]. Формування ефективної екосистеми розвитку інноваційного потенціалу набуває особливого значення в контексті переходу до смарт-економіки – економіки, яка базується на знаннях, цифрових технологіях, високій мобільності ресурсів та гнучкості економічних структур.

Екосистема розвитку інноваційного потенціалу являє собою складний комплекс взаємопов'язаних елементів, що включають науково-дослідні установи, освітні заклади, бізнес-структури, стартапи, фінансові організації, органи державного управління та інфраструктурні об'єкти, взаємодія яких забезпечує підтримку інноваційних процесів на всіх етапах – від генерації ідеї до її комерціалізації та масштабування.

У контексті смарт-економіки ключовими характеристиками інноваційної екосистеми є такі (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові характеристики інноваційної екосистеми в контексті смарт-економіки

Ключова характеристика	Сутність	Прояви в смарт-економіці
Цифровізація процесів	Використання цифрових технологій для управління всіма аспектами інноваційної діяльності.	Впровадження платформ для відкритих інновацій, систем великих масивів даних для прогнозування ринкових трендів, автоматизація дослідницьких процесів за допомогою штучного інтелекту.
Мережевість	Створення розгалужених горизонтальних зв'язків між учасниками екосистеми	Платформи спільної роботи стартапів, університетів і корпорацій, партнерські альянси для R&D-проектів.
Відкритість	Залучення зовнішніх ресурсів, ідей і технологій до внутрішніх інноваційних процесів.	Співпраця з венчурними фондами, використання краудсорсингу для розробки нових продуктів, хакатони для пошуку технологічних рішень.
Агломераційний ефект	Концентрація інноваційної активності у визначених географічних зонах.	Розвиток технологічних парків, кластерів, інноваційних міст (наприклад, Силіконова долина, інноваційний парк UNIT.City у Києві).
Гнучкість організаційних моделей	Швидка адаптація структур та бізнес-процесів до змін зовнішнього середовища.	Впровадження моделей lean startup, створення agile-команд для R&D-проектів.
Людський капітал як основний ресурс	Постійний розвиток компетенцій, підтримка креативності та підприємливості.	Створення програм lifelong learning, корпоративні університети, акселераційні програми.
Інтеграція передових технологій	Впровадження новітніх технологій у всі етапи інноваційного циклу.	Використання блокчейну для захисту прав інтелектуальної власності та застосування біотехнологій у сільському господарстві.
Сталий розвиток	Орієнтація інновацій на екологічну, соціальну та економічну сталість.	Розробка «зелених» технологій, проекти з енергоефективності, впровадження принципів циркулярної економіки.

Джерело: [1-5]

Основними суб'єктами екосистеми розвитку інноваційного потенціалу виступають:

- освітні заклади, що готують висококваліфіковані кадри, розвивають підприємницькі навички та здійснюють фундаментальні дослідження;
- науково-дослідні інститути, які генерують нові знання, розробляють технології та методики, що можуть бути комерціалізовані;
- бізнес-структури, які є замовниками інновацій, впроваджують їх у виробничі процеси, створюють нові продукти та послуги;
- інвестори та фінансові установи, що забезпечують ресурсну підтримку стартапів та інноваційних проєктів на різних етапах їх розвитку;
- державні органи, які формують сприятливу регуляторну базу, надають гранти та податкові пільги, сприяють інтеграції у глобальні інноваційні мережі;
- інфраструктурні платформи – такі як бізнес-інкубатори, акселератори, технопарки, які надають доступ до ресурсів, менторства, консалтингових послуг та нетворкінгу.

Отже, у контексті смартекономіки екосистема розвитку інноваційного потенціалу виступає складною багаторівневою структурою, яка інтегрує наукові установи, бізнес, державу та громадянське суспільство в єдиний інноваційний простір. Основними характеристиками такої екосистеми є відкритість, гнучкість, міждисциплінарність і цифровізація процесів. Смартекономіка передбачає активне використання цифрових технологій, що формують нові можливості для розвитку інноваційних ініціатив та підвищення їхньої ефективності. Створення сприятливого інноваційного середовища потребує розвитку інституційної підтримки, забезпечення доступу до фінансування, формування культури підприємництва та стимулювання співпраці між різними учасниками екосистеми. Зрештою, еволюція інноваційного потенціалу в рамках смартекономіки є визначальним чинником підвищення глобальної конкурентоспроможності, економічної стійкості та соціальної доброти суспільства.

Література

1. Вовк, О., & Бояринова, К. (2024). Проєктна аналітика інвестування інноваційного розвитку та стартапів в контексті інтелектуалізації макроекономічних систем. *Modeling the development of the economic systems*, (3), 121–128. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-17>.
2. Гладун, П., & Григорук, П. (2024). Інноваційний потенціал та економічна безпека підприємства: ідентифікація взаємозв'язків. *Modeling the development of the economic systems*, (2), 319–325. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-44>.
3. Гринько, Т., & Базик, О. (2024). Інноваційний потенціал малого та середнього підприємництва: сутність та особливості. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 330(3), 445–448. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-70>.
4. Пронько, Л., Пузирьова, П., Собчишин, В., Варава, Л., Захаров, Д., & Виноградова, О. (2025). Інноваційне управління трудовим потенціалом у системі диджиталізації фінансово-економічної безпеки смартекономіки. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(60), 554–569. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4694>
5. Olshanska, O., & Puzyrova, P. (2022). The innovative potential of integrated business structures: theoretical and methodological framework for evaluation and implementation. *Journal of Strategic Economic Research*, (1), 56–66. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2022.1.6>